

III. rész

A tűzhalak nyomában

Összefoglalva az első két rész tartalmát, lássuk, mivel is foglalkoztunk eddig: a fény víz alatti viselkedésével; a kamera kiválasztásával; a tokok általános jellemzőivel, a víz alatti videolámpákkal, majd pedig az Ikelite tokkal beugrottunk a vízbe, és néhány hasznos tanácsot is olvashattunk. A befejező részben megismerjük az egyéb kiegészítő felszereléseket, mint pl. a külső videomonitor (vagy tükör), foglalkozunk a fehéregyensúly, az írisz, a zársebesség beállításával is, majd pedig két vörös-tengeri búvárvideós túra tapasztalataival lehetünk gazdagabbak, mégpedig a Sony HVR-Z1E és az Amphibico Phenom FXZ1 párosának szemszögéből.

Videomonitor

Az egyik leggyakrabban felmerülő kérdés, hogy szükség van-e külső videomonitorra? Találkozhatunk olyan véleménnyel, hogy igazából manapság már nem kell, mert a kamera keresője is színes, és így nincs szükség olyan színes képet adó monitorra, amellyel ellenőrizhetjük, hogy jól állítottuk-e be a kamerát. A monitor amúgy is drága (kb 250–350000 Ft), ezt a pénzt költsük inkább másra! Nos, ebben van igazság. Az Amphibico tokon keresztül a Z1 keresője remekül használható, a színek nagyon jól ellenőrizhetők. S ne felejtjük el, a Z1 tokján felül, a kihajtható LCD fölött üvegablak van, amelyen keresztül a kamera saját képenyője is jól látható. Ez a lehetőség a tokgyártótól függ, pl. a Gates tokon nincs ilyen felső ablak. Ha azonban a kicsi Ikelite tokot visszük merülni, akkor a helyzet nem ilyen rózsás: ott bizony elkelné egy külső monitor, mert a tok keresőnyílását nem lehet olyan jól kihasználni. A külső monitor mellett szól a képalkotás megkönnyítése is, általában könnyebben lehet beállítani a „keretet” egy videomonitor használatával, főleg akkor, ha speciális helyzetben van a kamera, és egyszerűen bele sem lehet nézni a ke-

resőbe. Ilyen eset a víz alatt nagyon gyakran előfordul, egy korallzátony keskeny üregébe csak a kameratok fér be, a búvár már nem. Ilyenkor felettébb jó szolgálatot tehet a külső megjelenítő. A helyzetet nehezíti, hogy az újabb HDV kamerához a tokgyártók még a régi, 4:3-as képarányú külső monitorokat kínálják, ezek felbontása és képpoldalaránya nem ideális ezekhez az eszközökhöz. További probléma (s ez lehet, hogy a Sony és nem a tokgyártó hibája), hogy a markerjelek és a manuális beállítások értékei egyszerre nem jeleníthetők meg a jelenlegi monitorral, ez pedig jelentősen rontja (az eddigieken felül) a használhatóságát. Aki ilyen beszerzésén gondolkodik, azt javaslom, várjon őszig, az Amphibico akkora ígéri a 16:9-es új videomonitor. (Ha már HDV-ről esik szó, egyre jobb a helyzetünk, most már a Sony HC3-ashoz is van tok.) Érdekes alternatívát kínál az Amphibico prizma, amely a Z1-es tokján levő ablakra szerelhető fel. Előnye, hogy ugyanazt a képet látjuk, mint a kamera LCD-jén, minden jelzéssel együtt. A napfény tükröződése is sokkal kevésbé zavaró, mint a videomonitornál. Külső energiaforrást nem igényel. (Olcsóbb is.) Hátránya, hogy csak kb. 45 fokos szögben látható jól (a tükörrendszer miatt), de a legtöbb nyílt vízi merülésen ez tökéletesen elegendő. (A kísérőképeken ez a prizma látható a tokon, a múltkor

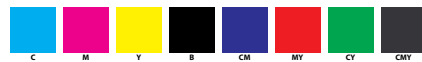
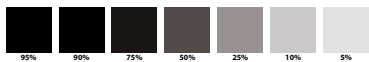
részben a videomonitor volt a kameratokra szerelve.) A Light and Motion cég is többféle megoldást kínál külső megjelenítőre. Bizonyos tokok teljes hátfala lecserélhető egy LCD-re, így könnyítve meg a képalkotást. Náluk találkozhatunk a távvezérlővel egybeépített külső monitorral, ebben az esetben több tíz méterről, akár a felszínről is elérhetőek a kamera funkciói, s rögzíthetjük (pl. a hajó fedélzetéről vagy egy távolabbi zátony mögé bújva) a víz alatt történő eseményeket. Ez nagyon hasznos lehet ijedős téma megörökítésében. Olcsóbb tokokhoz külső tükör rendelhető (vagy már eleve beépítettel rendelkezik a tok), ezeken is az LCD képe látható, azonban tükörfordítottan, így az elején meg kell szokni, hogy a látott képhez képest ellentétesen kell mozgatunk a tokot, hogy a kívánt téma kerüljön az objektív elé.

you can
Canon

A Videóiskola rovatot a Canon Hungária Kft. támogatja

20.000 másodperc a víz alatt!

Verne Gyula is értékelné a JVC új kiegészítőit, melyek vízalatti felvételek készítésére is alkalmassá teszik az EverioG kamerákat. A beépített merevlemeznek köszönhetően akár 5 óra 50 perc folyamatos felvételt készíthet a hullámok alatt*... és eközben nincs szükség kazetta, vagy dvd-lemez cseréjére... Csak egy dologra figyeljen... maradjon elég levegője!

Csak a filmezéssel törődjön, a többit bízva ránk!

*A JVC Marine case (VR-MG77) és opcionális akkumulátor (BN-V733) használatával, maximum 30 méterig. További információkkal kapcsolatban hívja kereskedéseinket!

Nincs kazetta. Nincs DVD

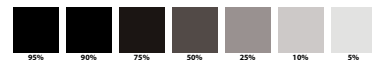
Everio **G** Series
HARD DISK CAMCORDER

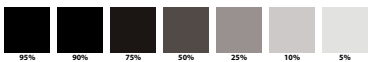

JVC[®]

The Perfect Experience

JVC International (Europe) G.m.b.H. Magyarországi Fióktelep • 1095 Bp. Mester u. 87. • Tel.: +36/1 476-82-34, Fax: +36/1 215-27-04 • web: www.jvc.hu

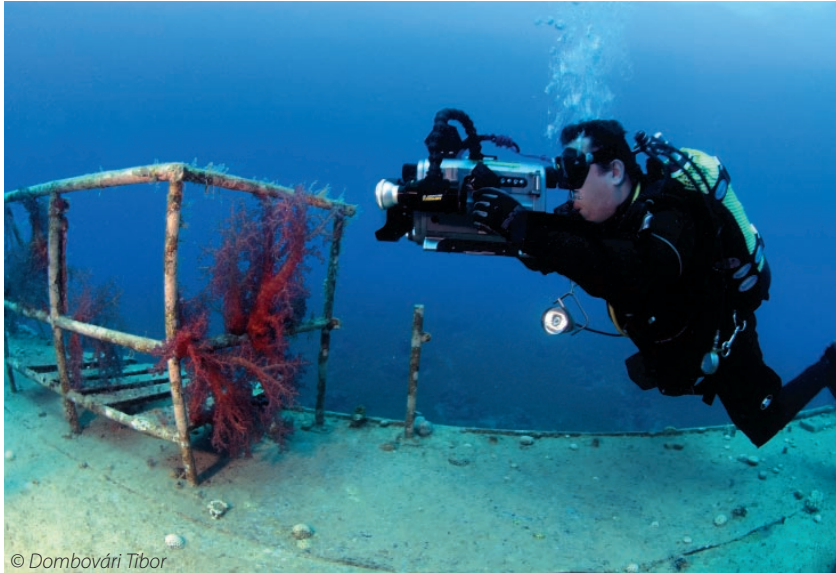
Fehéregyensúly

A középkategóriás tokotól felfelé megtalálható a fehéregyensúly beállítását lehetővé tevő gomb is. Működtetése a tokok, illetve a kamerák használati utasításából elolvasható, most csak a víz alatti jellegzetességről szólnék. Ha a felszínen fehérezünk, akkor mindegy, hogy a beállítás alapjául szolgáló felület egy méterre vagy öt méterre van tőlünk, ugyanazt az eredményt kapjuk. Eddigi tudásunk alapján viszont sejthető: a víz alatt ez nem így van. Ekkor jelentős különbség van a távolsággal összefüggő színeltérés miatt. Emlékszünk, ugye? A vízben a színek nem csak felülről lefelé nyelődnek el, hanem vízszintesen is. Ennélfogva, ha a témánk 1,5 méterre van az objektívünk előtt, akkor a fehérezéshez használt lapot (vagy a gyári kiszerezésű táblát) így ugyanolyan távolra tegyük a beállításhoz, mint amilyenre a téma van. Ha lámpát is használunk, akkor a lámpafényvel megvilágított felületre állítsuk be a fehérét!

Ez a procedúra esetenként nagyon „macerás” lehet. Ha például áramlásban videózunk (és mondjuk egy 90 fokos fal mellett), akkor ezt gyorsan megoldani szinte lehetetlen. Az áramlás fel is kaphatja a táblánkat, s messzire sodorhatja. S lehet, hogy a témánk is odébáll vagy elúszik fél méterrel. Ha nem feltétel nélkül muszáj, akkor ez első időkben inkább használjuk az automata fehéregyensúlyt, vagy állítsuk be úgy, ahogy az előző részben tanultuk. Persze, ha van időnk, kísérletezzünk: ugyanaz a korall lehet vörös és kékes színű is. A keresőben lehetőség szerint mindig ellenőrizzük a beállítás után kapott színeket, nehogy a szállodában szembesüljünk a riasztó eredménnyel...

Írisz és zársebesség

Ha kézi beállításra is van lehetőségünk, akkor nekiláthatunk kísérletezni, feltéve, hogy ráérünk. A kék háttér előtt vörös szivacsot eszegető pizsama-csiga ebben az esetben hálás téma, ugyanis megvár. A delfincsapat már sietősebb fajta, ott általában nincs idő a beállításokkal foglalkozni, ha ügyesek és gyorsak vagyunk, talán nem csak a delfin feje vagy a farka, hanem az egész állat rajta lehet a képen. Ilyenkor bízunk a kamerára az írisz beállítását. A Z1-es tipp: a zaj (erősítés) és a zársebesség beállítását végezzük el saját magunk,

© Dombóvári Tibor

és azokat ne bízunk a kamerára, elég, ha az írisszel foglalkozik az automatika. Ha a kamerára bízánk, könnyen 18 decibeleles zaj-beállításal láthatnánk viszont. A zársebességet a felszín közelében 125-re szoktam állítani, mélyebben visszaállok 50-edre. A zajt lehetőség szerint 0 decibelen hagyom. A bűvőfotósok az írisz (azaz nálunk a blende) és a zársebesség állításának kombinációival különböző színű vízhatereket tudnak exponálni, gyönyörű mélykéket, vagy akár (fényes nappal) feketét. A videó esetében utómunkában könnyebb ezzel foglalkozni, mint a mozgóképek rögzítése közben.

Makró

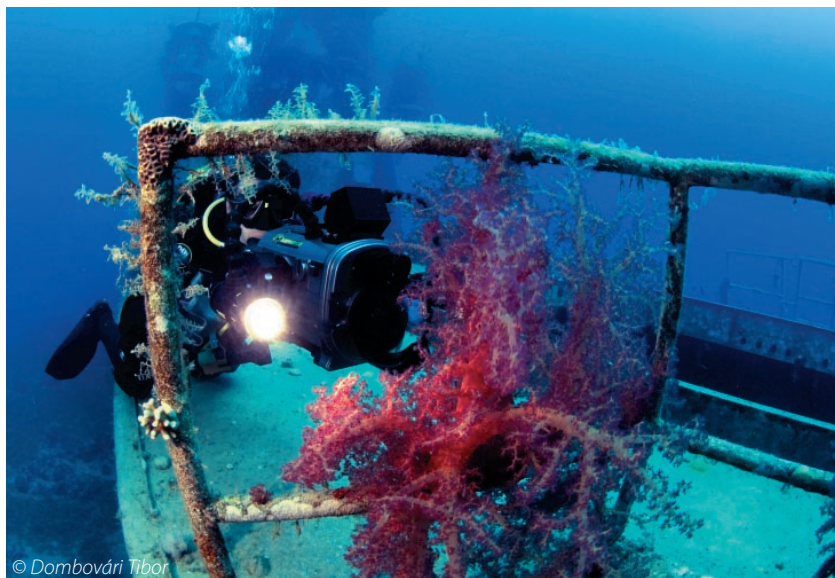
A szép makrófelvételek készítéséhez általában előtétlencsére van szükség a videokamerák esetén. A toktól függően két lehetőségünk van ezek alkalmazására: tudjuk víz alatt változtatni vagy nem. Szerencsésebb, ha víz alatt is eldönthetjük, hogy éppen mire van szükségünk, ekkor egy merülésen jöhet a cápa és a csikóhal is, mindkettőt megörökíthetjük. Ha a merülés előtt kell döntenünk, hogy most mire is „vadászunk”, akkor a szerencsére (vagy az alapos helyismeretre) bízunk magunkat. Általában +1, +2, +4-es lencsét találhatunk a víz alatti világban (a +5-ös már nem használható jól, legalábbis a Z1-el). A Z1 Phenom tokjába a színszűrő mellé beszerelhető az előtétlencse, s merülés közben is válthatunk. Jómagam nagyon szeretem a makrófelvételeket, a tengeri élővilág apró részleteinek felfedezését, s a vágás során is remekül használhatók a szuperközelik vagy közelik. Az ilyen felvételek készítéséhez nem árt víz alatt is használható statívot beszerezni, mert az állandóan mozgásban levő vízben mi magunk is, és sajnos a kamera is mozog, akárcsak Verne Nautilus. A szép felvételekhez stabil kamera kell.

Utazás a Föld körül

Magyar bűvarként „sajnos” útra kell kelnünk. Egy átlagos turista könnyedén belefér a repülő-társaság szabta bűvös húsz kilogrammos súlyhatárba, a bűvár már nem.

you can
Canon

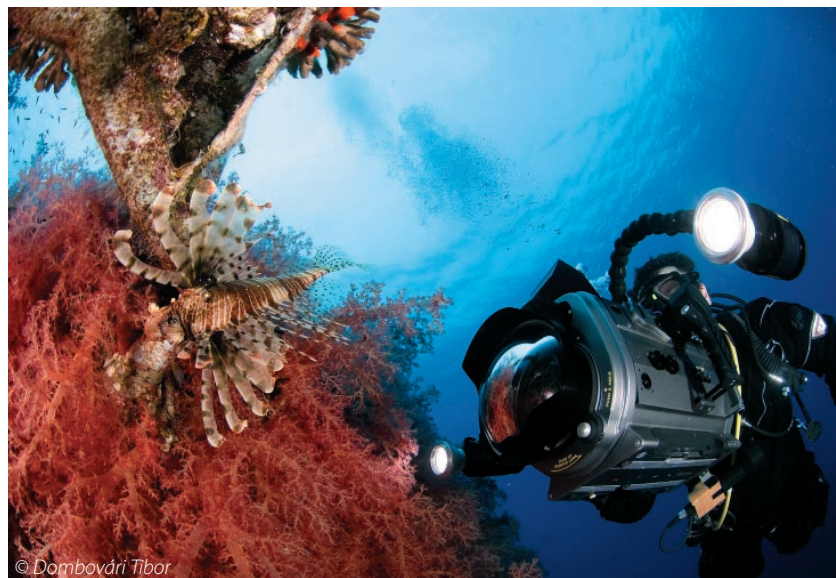
© Dombóvári Tibor

A bűvárvideós végképp nem. Február végén néhány barátommal az egyiptomi Hurghadára utaztam, hogy a bűvárfotósok, videósok speciális igényeit is figyelembe vevő magyar bűvárbázissal, a DeepDreams-szel meglátogassunk jópár eldugottabb merülőhelyet a túlzottan is népszerű régióban. A check-in pultnál 93 kilónyi bűvár- és videofelszerelés tornyosult. A három rövidnadrágyi turista-csomag elfért a statív utazótokjában a statív mellett... Mondanom sem kell, némi túlsúly felárat felszámítottak. A felszerelés repülés- és hülyebiztosan volt összecsomagolva: ütés és törésálló kofferek, szabványos nagyméretű gurulós bűvártáska stb. Ezek mozgatása szintén segítséget igényelt, ez a súly mindössze öt táskára osztódott szét. A következő túrám Eilatba, a szintén népszerű izraeli merülőhelyre vezetett, ahová Dombovári Tibor, a National Geographic magyar kiadásának bűvárfotósa hívott el, ugyanis Eilatban április végén bűvárfotós versenyt rendeztek. Barátom tanácsait megfogadva másképpen csomagoltam be a szettet, s lám, a feladott poggyász 32 kilónyi lett. A trükk lényege: a táskák súlyát minimalizálni kell. A szabvány bűvártáska helyett (amely vagy 8 kiló üresen) a Galathea Bűvárközpont pehelykönnyű, saját gyártatású táskát adott, a súlya nem érte el a fél kilót sem. A kamerát (ellentétben az előírásokkal) beletettem a tokba (mintha csak merülni mennék), s magammal vittem a fedélzetre. A videolámpákat szétszerelve (és nem saját gyári táskájukban (kb. 5–6 kiló) a fedélzetre vivendő nagy, de még kabinméretű kameratáskába tettem. A tok kb. 10–12 kilós, rendkívül impozáns kofferét pedig szintén itthon „felejtettem.” A feladott poggyász így csak az ultrakönnyű bűvártáskában levő (minimalizált) bűvárfelszerelésből és a statívból állt. Kézben pedig a tokozott kamerát vittem és a kameratáskát.

A merülőhely kiválasztása

A jó hír: a világon mindenhol találhatunk érdekességet a víz alatt, legyen szó az Antarktiszról, Francia-Polinéziáról vagy éppen a dorogi tóról. A rossz hír: a téma megtalálása rendkívül időigényes. Az esetek többségében a bűvárfotós-videós nehéz helyzetben van, mert a turista-merülésekből élő bűvárbázisok nem tudnak (akarnak)

© Dombovári Tibor

© Dombovári Tibor

úgy merülést szervezni, hogy az mindenkinek jó legyen. Gyakran a helyi jogszabályok korlátozzák a lehetőségeket (csak kísérelvel lehet merülni bűvároktatói minősítés alatt, mint pl. Egyiptomban). A konfliktus összefoglalva a következőben gyökerezik: a bűvárbázis abban érdekelt, hogy a bűvárok gyorsan „letudják” a merülést (akár 35–40 perc alatt, vagy hamarabb), cseréljenek palackot, és rögtön menjenek is tovább a következő merülőhelyre. A helyi bűvárkísérő legalább 6–8 főből álló bűvárcsapatot kísérjen, pörögjön minden. A bűvárfotós-videós érdeke (röviden és velősen) a következő: hagyják békén a víz alatt! Ne sürgessék, hogy menni kell, mert valakinek fogytán a levegője, látogathassa meg ugyanazt a helyet akár többször is, ha kell, egy hétig ugyanoda menjen merülni, akár hajnalban, akár délben, akár éjszaka. A hurghadai túránkon több fotós is összejött, így a bázis a mi igényeinknek megfelelően állította össze a programot. Az elilati fotósverseny maga volt a Paradicsom: a merülések parttól történtek, a bázis felé csak annyit kellett jelezni, hogy mikorra kérjük a töltött palackot, s hogy hova vigyen minket a dzsip, mikorra jöjjön értünk. Egyébként pedig azt csináltunk, amit akartunk. Kísérő nem volt, korlátozni pedig csak a fizika és a fiziológia korlátozott. Volt egy kedvenc merülőhelyünk, egy nagyobbacska zátony 15 méter mélyen, ahol legalább tíz órát töltöttünk el a különböző merülések során. És még mindig lenne mit felfedezni rajta... Ezen a túrán 19 merülést hajtottunk végre, s egyik merülés sem volt másfél óránál rövidebb, sőt, inkább hosszabbak lettek. Tehát mindig tájékozódjunk előzetesen a helyi szokásokról, különben csak a pénz vesztegetjük el, használható anyag készítésére egyszerűen nem lesz idő!

Összefoglalásul

Kedves olvasóim: itt a nyár! Ez pedig azt jelenti: ideje merülni. Rendkívül megtisztelő számomra, hogy követték rövidke sorozatomat, de most tegyék le az újságot és fogják a kamerát! Gyönyörködjenek a víz alatti világ csodáiban, ahol minden az Élet és a Túlélés körül forog!

Köszönöm Dombovári Tibornak a fényképeket.

Somogyi „Fules” Gyula
www.helixfilm.hu